

פרשת תולדות מלחמה ופרנסה בגדר השתדלות

השעבוד לאבא שבשמים מצילה

יש הטועים ואומרים שצריך שכנגד כל חייל צריך אדם שיתפלל כנגדו, ונסמכו על הפסוק (במדבר לא, ד): "אלף למטה אלף למטה לכל מטות ישראל תשלחו לצבא", ובמדרש (במדבר רבה כב, ב): "יש אומרים, שני אלפים מכל שבט ושבט שלח, ויש אומרים שלוש אלפים מכל שבט ושבט, שנים עשר אלף משמרים את כליהם עליהם נאמר (שיר השירים ד, יב) "שניך כעדר הקצובות שכולם מתאימות" ושנים עשר אלף לתפלה". במלחמת מדין יצאו שנים עשר אלף חיילים, וכנגדם שנים עשר אלף מתפללים. הדברים טעות ביסודם. דבריהם מתבססים על ההנחה, שכדי לנצח במלחמה צריך צבא ולוחמים, להגן עליהם צריך תפילה. זו הנחה שגובלת בכפירה, וכפי שנלמד להלן.

ראשית, הדברים נסתרים ממשנה מפורשת (ראש השנה דף כט.): "והיה כאשר ירים משה ידו וגבר ישראל" (שמות יז, א), וכי ידיו של משה עושות מלחמה או שוברות מלחמה? אלא לומר לך, כל זמן שהיו ישראל מסתכלין כלפי מעלה, ומשעבדין את לבם לאביהם שבשמים, היו מתגברים, ואם לאו, היו נופלים". משה רבינו עלה לגבעה כדי לומר לישראל לשעבד ליכם לאביהם שבשמים, אם כל הלוחמים הסתכלו על ידיו של משה, אי אפשר להילחם... מי שהסתכל על ידיו של משה היו עם ישראל כולו. עם ישראל כולו שיעבד את ליבו לאבינו שבשמים. ובמצב כזה אומרת המשנה "היו מתגברים", "ואם לאו, היו נופלין", הנצחון תלוי אך ורק בכוח התפילה, הלוחמים בשטח זהו בגדר השתדלות בלבד, המלחמה האמיתית היא בחיזוק בתפילה ובאמונה. אמנם, בעצם יציאתם למלחמה במסירות נפש להגן על עם ישראל, זה עצמו זכות עצומה העומדת לנו לנצח במלחמה. כנגד המתפללים המביאים לניצחון, ישנם כאלו הפועלים בדרך השתדלות לנצח בדרך הטבע.

"תורה, בעידנא דעסיק בה מגנא ומצלא" (סוטה דף כא.). עם ישראל נמצא כל הזמן בסכנה, הסכנה אינה רק בזמן מלחמה. אנו כבשה בין שבעים זאבים הרוצים לטרוף אותנו, יש סביבנו מאתים מליון ישמעאלים הרוצים להשמידנו, מי מונע בידם לעבור את הגדרות ולהיכנס לארצנו הקדושה? וכי הן אינם יודעים מה בכוחם לעשות לנו? ! מה שמגן עלינו הוא רצונו יתברך. כל פעולה חיובית, כל פעולת חסד, שומרת עלינו כל השנה. אסור לנו לחשוב שהצבא שומר עלינו, אכן, הם עושים עבודת קודש, אך לא עליהם אנו סומכים. כאשר רצונו יתברך הוא להכאיב לנו, לא יועיל שום דבר וכפי שראינו בעינינו.

נצחון במלחמה הוא רק בכוח התורה והמצוות. כאשר מדברים על כך עם אנשים, הם משיבים ודאי, אבל... ה"אבל" הזה הוא הקובע. האדם מאמין שהתורה מחזיקה את העולם, כלשון הפסוק (ירמיהו לג, כה) "אם לא בריתי יומם ולילה חקות שמים וארץ לא שמת", אבל כאן נמצא ה"אבל" הגדול, התורה מחזיקה, "אבל" צריך גם את הצבא. השאלה היכן האדם ממוקם, האם הוא מאמין שהתורה מגינה, או שחס ושלום מאמין בצבא...

יש לנו חיוב (דברים ח, יז-יח), "אמרת בלבבך כחי ועצם ידי עשה לי את החיל הזה. וזכרת את ה' אלוך כי הוא הנתן לך כח לעשות חיל", אנו מחויבים להבין שהכול עושה הקב"ה. הקב"ה מביא את הנצחון והוא קובע גם את הדרך לזה. הוא קבע שימותו רבים, והוא קבע כיצד תסתיים המערכה. כל מה שקורה, הוא כדי לעורר אותנו, להעמיד אותנו במקום הנכון. אם נתעורר ונעשה

את הנדרש מאיתנו, נוסיף מעשי חסד, נתחזק בבין אדם לחבירו, נזכה שלא נצטרך לעשות צרות נוראות. נזכה שההשתדלות של הצבא להרחיק את האויב, תירא פירות.

החיוב לבטוח בקב"ה ולא לפחד

רבינו יונה (שערי תשובה ג, לא) פוסק:

"כי תאמר בלבבך רבים הגוים האלה ממני איכה אוכל להורישם, לא תירא מהם" (דברים ז, יז-יח). "כי תצא למלחמה על אויבך וראית סוס ורכב עם רב ממך לא תירא מהם" (דברים כ, א). הוזהרנו בזה, שאם יראה האדם כי צרה קרובה, תהיה ישועת ה' בלבבו ויבטח עליה (החיוב הוא לבטוח בישועת ה', ובוה תהיה הצלתו. התורה מבטיחה שמי שיבטח בקב"ה, ינצל!), כענין שנאמר (תהלים פה, י) "אך קרוב ליראיו ישעו", וכן כתוב (ישעיה נא, יב) "מי את ותיראי מאנוש ימות".

ברמב"ם (מלכים ז, טו) חולק ופוסק שהוא ציווי לא לפחד:

"מי האיש הירא ורך הלבב" (דברים כ, ג-ח) כמשמעו, שאין בלבו כוח לעמוד בקשרי המלחמה, ומאחר שיכנס בקשרי המלחמה ישען על מקוה ישראל ומושיעו בעת צרה וידע שעל יחוד ה' הוא עושה מלחמה וישים נפשו בכפו ולא יירא ולא יפחד ולא יחשוב לא באשתו ולא בבניו אלא ימחה זכרונם מלבו ויפנה מכל דבר למלחמה, וכל המתחיל לחשוב ולהרהר במלחמה ומבהיל עצמו עובר בלא תעשה, שנאמר "אל ירך לבבכם אל תיראו ואל תחפזו ואל תערצו מפניהם", ולא עוד אלא שכל דמי ישראל תלויין בצוארו, ואם לא נצח ולא עשה מלחמה בכל לבו ובכל נפשו, הרי זה כמי ששפך דמי הכל, שנאמר "ולא ימס את לבב אחיו כלבבו", והרי מפורש בקבלה (ירמיהו מח, י) "ארור עושה מלאכת ה' רמיה וארור מונע חרבו מדם", וכל הנלחם בכל לבו בלא פחד ותהיה כוונתו לקדש את השם בלבד, מובטח לו שלא ימצא נזק ולא תגיעהו רעה, ויבנה לו בית נכון בישראל ויזכה לו ולבניו עד עולם ויזכה לחיי העולם הבא, שנאמר (שמואל-א כה, כח-כט) "כי עשה יעשה ה' לאדוני בית נאמן כי מלחמות ה' אדוני נלחם ורעה לא תמצא בך... והיתה נפש אדוני צרורה בצרור החיים את ה' אלוֹקֵיךְ".

הרמב"ם סובר, שהנלחם בלא פחד, ואף נלחם על יחוד ה', וכוונתו לקדש שם שמים, זהו הזכות שתעמוד לו להינצל במלחמה. שוב הרי לנו, נצחון בעם ישראל הוא רק בזכות בטחון בקב"ה, בלא זה אין לנו סיכוי.

כיצד מנהלים מלחמה מתוקנת בעם ישראל

הדברים מפורשים בדברי רבותינו. אומר הפסוק (שמואל-א ל, א-כה):

"ויהי בבא דוד ואנשיו צקלג ביום השלישי ועמלקי פשטו אל נגב ואל צקלג ויכו את צקלג וישרפו אתה באש. וישבו את הנשים אשר בה מקטן ועד גדול לא המיתו איש וינהגו וילכו לדרכם. ויבא דוד ואנשיו אל העיר והנה שרופה באש ונשיהם ובניהם ובנותיהם נשבו. וישא דוד והעם אשר אתו את קולם ויבכו עד אשר אין בהם כח לבכות (על מה הם בכו כל כך הרבה עד שאין להם כוח לבכות יותר? הם הבינו שאם שבו את כל נשיהם וטפם, כנראה את צריכים להתעורר בתשובה, הם בכו עד שחם כוחם).

ושתי נשי דוד נשבו אחינעם היזרעלית ואביגיל אשת נבל הכרמלי. ותצר לדוד מאד כי אמרו העם לסקלו (העם רצה להחליף את השלטון) כי מרה נפש כל העם איש על בנו בניו ועל בנתיו ויתחזק דוד בה' אלוֹקֵיו. ויאמר דוד אל אביתר הכהן בן אחימלך הגישה נא לי האפד ויגש אביתר את האפד אל דוד. וישאל דוד בה' לאמר ארדף אחרי הגדוד הזה האשגנו ויאמר לו רדף כי השג תשיג והצל תציל" (דוד רוצה להציל את השבויים, הוא לא יוצא מיד ונלחם. ראשית הוא מתחזק באמונה בקב"ה, הוא יודע שהקב"ה עשה את הצרה כדי שיתחזק באמונה, ולכן הוא מתקן את דרכיו. ורק כעת הוא עושה השתדלות להציל את השבויים, כהקדמה להשתדלות הוא שואל באורים ותומים).

"וילך דוד הוא ושש מאות איש אשר אתו ויבאו עד נחל הבשור והנותרים עמדו. וירדף דוד הוא וארבע מאות איש ויעמדו מאתים איש אשר פגרו מעבר את נחל הבשור (מדוע מאתים איש לא יצאו להילחם? והנה רבינו בחיי (בראשית יד, יד) מבאר מדוע יצא אברהם

אבינו להילחם עם ארבעת המלכים, עם אליעזר לברו: "ובמדרש (בראשית רבה מג, ב) "שמונה עשר ושלוש מאות", זה אליעזר שעולה בגימטריא שי"ח. ויש לשאול, כי לפי המדרש הזה "שמונה עשר ושלוש מאות" אינו כפשוטו אלא חידה על אליעזר לברו, ואין לנו להוציא המקרה מידי פשוטו, שהרי הכתוב מעיד על ילידי ביתו שהם שלוש מאות ושמונה עשרה. אבל הענין היה, כי כל המספר הזה היו ילידי ביתו של אברהם אוכלי שלחנו, ואחר שנודרו לצאת למלחמה מיעט אותן וריקנן, לפי שהזכות הוא המנצח לא רבוי עם, ולכך צוה שיחזרו כל החוטאים כדן תורה ביוצאי מלחמה, שאמר הכתוב (דברים כ, ח) "מי האיש הירא... וכיון שנתמעטו מצא אברהם את עצמו עם אליעזר לברו".

הרי לנו שמלחמה בעם ישראל אינה כפי רוב הלוחמים, היא במיעוט לוחמים ושזכותם רבה, אין בהם עבירות, לכך נשאו אלו לשמור על הכלים. כך מצינו במלחמות נוספות, גדיעון השאיר אלפי לוחמים במחנה, ויצא רק עם שלוש מאות לוחמים יראי חטא. יונתן בן שאול יצא להילחם רק עם נושא אליו וניצחו. במלחמת העמלקי, נשבתה שפחה אחת, וכבר עושים מזה עסק. במלחמה כרצון ה', אין פצועים והרוגים. לצערנו, היום יש הרוגים בכל יום במלחמה, החיילים לוחמים במסירות נפש, בכל רגע יכול לצרף מפגע ולהורגם. מצב זה הוא כי איננו במצב מתוקן, איננו במצב בו עם ישראל כולו שומר תורה ומצוות. הקב"ה הראה לנו בחוש, "אלה ברכב ואלה בסוסים ואנחנו בשם ה' אלוקינו נזכיר" (תהלים כ, ח), אסור לנו לסמוך על טנקים ומטוסים, עלינו להרבות בתורה וחסד, להתחזק בבין אדם לחבירו. רק זה יכול להגן עלינו. מי ששם יתנו על הצבא, הוא טעה וטועה. כשיתקרב לגדר מליוני ישמעאלים אין שום משמעות לצבא, גם לצבא החזק ביותר בעולם. מה שמגן עלינו הם רק התורה והמצוות).

"וימצאו איש מצרי בשדה ויקחו אתו אל דוד ויתנו לו לחם ויאכל וישקהו מים. ויתנו לו פלח דבלה ושני צמקים ויאכל ותשב רוחו אליו כי לא אכל לחם ולא שתה מים שלשה ימים ושלושה לילות. ויאמר לו דוד למי אתה ואי מזה אתה ויאמר נער מצרי אנכי עבד לאיש עמלקי ויעזבני אדני כי חליתי היום שלשה. אנחנו פשטנו נגב הכרתי ועל אשר ליהודה ועל נגב כלב ואת צקלג שרפנו באש. ויאמר אליו דוד התורדני אל הגדוד הזה ויאמר השבעה לי באלוקים אם תמיתני ואם תסגרני ביד אדני ואורדך אל הגדוד הזה. וירדהו והנה נטשים על פני כל הארץ אכלים ושתיים וחגגים בכל השלל הגדול אשר לקחו מארץ פלשתים ומארץ יהודה. ויכם דוד מהנשף ועד הערב למחרתם ולא נמלט מהם איש כי אם ארבע מאות איש נער אשר רכבו על הגמלים וינסו".

הנצחון במלחמה בזכות הבוטחים בקב"ה

"ויצל דוד את כל אשר לקחו עמלק ואת שתי נשיו הציל דוד. ולא נעדר להם מן הקטן ועד הגדול ועד בנים ובנות ומשלל ועד כל אשר לקחו להם הכל השיב דוד. ויקח דוד את כל הצאן והבקר נהגו לפני המקנה ההוא ויאמרו זה שלל דוד. ויבא דוד אל מאתים האנשים אשר פגרו מלכת אחרי דוד וישיבם בנחל הבשור ויצאו לקראת דוד ולקראת העם אשר אתו ויגש דוד את העם וישאל להם לשלום. ויען כל איש רע ובליעל מהאנשים אשר הלכו עם דוד ויאמרו יען אשר לא הלכו עמי לא נתן להם מהשלל אשר הצלנו כי אם איש את אשתו ואת בניו וינהגו וילכו. ויאמר דוד לא תעשו כן אחי את אשר נתן ה' לנו וישמר אתנו ויתן את הגדוד הבא עלינו בידנו. ומי ישמע לכם לדבר הזה כי כחלק הירד במלחמה וכחלק הישב על הכלים יחדו יחלקו".

היו אנשי בליעל שטענו מי ששמר על הכלים, לא מגיע לו דבר. מבאר המלבי"ם את טענתו של דוד:

"ויאמר להם דוד לא תעשה כן אחי". השיב להם בחכמה ובישור ובענות צדק, אמר להם דעו כי מה שאמרתם היה נכון אם היה ההצלה בכוח ידינו ואם ידינו עשו לנו את החיל, אבל לא כן אחי, אנחנו לא עשינו מאומה, רק ה' הוא הלוחם והמנצח והמציל והנותן לנו. וזה משלשה צדדים, א] בהתחלה, אשר נתן ה' לנו, כי הקנין ממנו נתן לנו. ב] באמצע, וישמור אתנו, בל יכלהו השולל. ג] בסוף, ויתן את הגדוד הבא עלינו בידנו. ואחר שהכל נעשה על ידי ה' ואנחנו לא בחיל ולא בכוח, כי אם בזכות וצדקה זכינו אל שלחם ה' בעדנו ויתן לנו את השלל, אם כן הסברה נותנת בהפך, כי אלה שישבו על הכלים ולא רדפו אחר האויב, מגודל בטחונם בישועת ה' שיציל את שלהם בלא שום רדיפה הלא זכותם גדול יותר מאלה שרדפו ולא בטחו באופן זה, ובודאי אחר שהיושבים על הכלים לא לבד שלא התיאשו כדבריכם כי בטחו בה', כי נהפוך הוא שבזכותם כי רב עשה ה' לנו כל זאת, אם כן "ומי ישמע לכם לדבר הזה", שהוא הפך האמת והפך הצדק, שהלא לפי דבריכם שמי שגרם הנצחון יקח את הכל, ראוי בהפך שהיושבים על הכלים יקחו את הכל כי הם בזכותם גרמו הנצחון, ובהפך אני מורה, כי כחלק ההולך למלחמה

וכחלק היושבים על הכלים, רוצה לומר שההולך למלחמה, הגם שכפי הסברה הם זכותם מעט, בכל זה יקחו חלק בשוה עם היושב על הכלים שזכותם רב מאד והם עקר הגורמים את הנצוח, עד שמה שתקחו אתם חלק שוה הוא הרבותא והחידוש.

אומר להם דוד, אם אתם הולכים מצד כוחי ועוצם ידי, אנו ננצח, אתם רואים את אזלת ידכם, וטוענים, אנחנו ואנחנו... זו טיפשות וכסילות שאין כדוגמתה, בושה וחרפה! אכן יש מקום לדבריכם, שהשומרים על הכלים לא מגיע להם מאומה. אמנם אתם מאמינים שהקב"ה עשה הכול, הביא את הכסף, שמר את הכלים, ניצח במלחמה. אם כן, השלל הגדול מגיע לאלו שבטוח בה' לגמרי, אלה שלא נלחמו אלא שמרו על הכלים. בזכותם היה הנצחון. הלוחמים כטפל לגבי השומרים על הכלים.

ביאור החוק בחלק הבוטחים בשלל

נראה עוד יותר. אומר הפסוק (שמואל-א ל, כה): "ויהי מהיום ההוא ומעלה וישמה לחק ולמשפט לישראל עד היום הזה", וברש"י, "לא נאמר והלאה, אלא "ומעלה" כבר הנהיג אברהם בחוק זה "בלעדי רק אשר אכלו הנערים" (בראשית יד, כד), הם היושבים על הכלים וחלק האנשים ההולכים במלחמה בבראשית רבה (מג, ט).".

מבאר המלבי"ם:

רוצה לומר, כי הנימוס שחוקקים בין העמים אשר אין לו טעם נקרא חוק, והדבר שיש לו טעם שכלי נקרא משפט. והנה תקנה זאת שהיושב על הכלים יקח חלק בשוה עם ההולך למלחמה, הוא לפי שטחיותו חוק לא משפט, אחר שהוא נעדר הטעם, אולם דוד שבאר טעמו של זה החוק, שיסודו בנוי על מה שמלחמת ישראל ונצחונם אינו על ידי כוחם וגבורתם רק על ידי זכותם בהשגחת ה' הלוחם בעדם, עד שכפי זה אין הבדל בין הלוחם ובין היושב על הכלים ומתפלל, הוא שם זה למשפט גם כן בישראל, שאצל ישראל הוא משפט שכלי לא חוק לבד.

המלבי"ם מוסיף ומחדש, זהו דבר שכלי. נצחון בעם ישראל הוא רק בזכות הבטחון בה', ולכך השכל מורה, שהבוטחים בקב"ה יזכו לשלל במלחמה, אף יותר מהנלחמים. ידיעה זו כבר קיימת אצלנו מאברהם אבינו שהביא מהשלל לשומרים על הכלים ובטחו בקב"ה, אף שלעצמו לא לקח מאומה.

הפרנסה כפי הבטחון בהשי"ת

כך הוא בפרנסה, אדם הראשון נתקלל (בראשית ג, יט) "בזעת אפיקך תאכל לחם", הקב"ה ברא אדם, נתן לו אפשרות להתקיים. ישנה גזירה שאין אפשרות להתקיים בלא לעבוד על הלחם. כמה צריך לעבוד? כל אחד וגודל בטחונו בקב"ה, כגודל בטחונו של האדם בקב"ה כך היא מדת השתדלותו. מי שבטחונו גדול, יעבוד מעט, ומי שבטחונו מועט יעבוד הרבה.

בטעם חובת ההשתדלות הבית הלוי (בראשית מא, א):

ועיקר הענין יש לומר, דזהו כלל לאיש הישראלי שיהיה לבו שוקט ובטוח בה' והא דהתירה התורה להשתדלות הוא משום דלא כל אדם יכול להגיע למדרגת הבטחון הגמור, ועל כן הותר לו ההשתדלות כדי שיהיה לו סיוע שיגיע למדרגת הבטוח. וצריך כל אדם לחדש לו מלאכה ועסק כדי שיהיה נקל לו לבטוח בה'. וכמו דמצינו בכל התורה שהתירה לפעמים כדי שיהיה לו סיוע לבא להמדרגה המבוקשת, וכמו שאמרו (נזיר דף כג): "לעולם יעסוק אדם בתורה ומצות אפילו שלא לשמה שמתוך שלא לשמה בא לשמה", הותרה שלא לשמה כדי שיהיה סיוע לבא לבחינת לשמה.

ואם כן שיעור ההשתדלות הנרצה אינו שוה בכל אדם רק כל אחד לפי ערכו, דמי שיכול להגיע לבטוח במעט מלאכה אזי מה שירבה להשתדל יותר מכפי הנצרך לו לזה השיעור כבר יחשב לו לחטא נגד מדת הבטחון כי הרבה להלוך אחרי ההשתדלות ולא בטח. ומי שבטחונו עדיין קטן משל חבירו יוכל לעסוק במלאכתו יותר מחבירו עד שגם הוא יהיה יכול להשקט ורוחו ולבו לבטוח בה' דעיקר בחינת בטחון הוא השקטת רוחו ולבו להשליך על ה' יהבו. ומי שמרבה בהשתדלות יותר מכפי הנצרך עונשו שמן השמים יוסיפו על הצטרכותו להשתדלות ולא יזומן לו פרנסתו רק על ידי יגיעת בשר הדרך שבחר לו.

תשבו עם משפחות רבות לחשב את הוצאותיהם והכנסותיהם, תראו בחוש שיד ה' מביאה את הפרנסה. מי שזוכה לקיים את חובתו ונותן מעשרות זוכה לישועות. ישנם כאלו שבטחונם קטן, יושבים אצלי ומחשבים את המעשרות על האגורות... גם הקב"ה מחשב איתם כך... צריך להתחזק באמונה, להיות נדיב לב, לתת צדקה בהרחבה, והקב"ה ישיב לנו באותו המטבע.

אנשים חוסכים כדי להחזיק את הפיליפיני בגיל מאה... ובסוף הכסף הולך למלחמת האחים על הירושה. איתא בפסיקתא (רבתי (איש שלום), כה), "מעשה במונבז המלך שהיה מבזבז ממונו לעניים, שלחו לו אחיו ואמרו לו מה שכינסו אבותיך אתה מבזבז, אמר להם אבותי כינסו בעולם הזה ואני כינסתי במצות שמתן שכרם לעולם הזה וקרנם קיימת בעולם הבא", מונבז משיב להם, אבותי לא חסכו עבורם, הם חסכו עבורי, ומה הטעם שאחסוך עבור יורשי? ! אתן לעניים, וכך אזכה בממון הזה בעצמו, בזכויות שנגרמות ממנו. צריך לדעת לכלכל את הממון, ולתעל אותו לזכויות.

היה כאן ברחובות מכולת של ארגון החסד "יד עזרה". משפחות ברוכות ילדים עם ארבעה ילדים ומעלה מילאו טופס, וקיבלו מזון בזול. בא אלי מנהל בנק וביקש למלא טופס כדי לקנות שם. הסתכלתי עליו בפליאה, אתה?? ? וכי אינך מבין שחנות כזו מיועדת לאנשים עם רף הכנסות נמוך יותר לנפש? ! השיב לי מנהל הבנק, מצבי הכלכלי אינו שפיר. אמנם אני טס לחו"ל מדי חודש, שוהה במלונות, מחזיק שלושה רכבים, מחזיק עוזרת שמארגנת את הבית. אך אשתי עובדת כל היום, אני מחזיק מטפלת לילדים כל שעות היממה, ולחיי היום יום כמעט ולא נשאר מאומה... אדם כזה פשוט מסכן! ! מרוויח צ'ק שמן, אבל בפועל חי בצמצום. כזה אדם, הוא מת על קדושת הפרנסה, ממש "בנפשו יביא לחמו", אך את נפשו הוא מאבד בדרך. לו לא נותר מאומה.

הקושי הוא להשיב אל הלב

הניסיון הוא גדול, אנו מבינים זאת, אך קשה לנו להפנים זאת, "וידעת היום והשבת אל לבבך" (דברים ד, לט). יש חיוב לדעת, ויש להשיב אל הלב. צריך להפנים שהקב"ה הוא המפרנס אותנו, זה יוריד לנו הרבה מאוד מטרדות הפרנסה. לא יכול להיות אחרת מרצונו של הבורא, הקב"ה יודע למדוד כמה מגיע לנו, וכמה טרחה זה ייקח מאיתנו. דוגמא לדבר, וכי אדם שירוץ למאה שדכנים, שידוכו יהיה מהר יותר? ! וכן חולה שיתרום הרבה צדקה, וכי בכך ישתנה גזר דינו? ! את זה כולנו מבינים שזו השתדלות בלבד, עלינו להתחזק במעשים טובים, ולהתפלל שהקב"ה ירחם עלינו ויחיש לנו את הישועה. אך אין זו התחייבות לעשות מה שאנו חושבים שצריך להיות. עלינו להפנים שכך הוא בפרנסה. הקב"ה יקבע כמה יהיה לנו, אנו צריכים רק לעשות השתדלות ולעבוד כנדרש מאיתנו.

שמעתי מרבי הלל זקס, לעיתים האשה לא מוצאת עבודה, לא מרוצה בעבודה. הבעל מרגיש שזו בעיה שלה. אולם זו טעות! על הגבר לזון ולפרנס, האשה מתנדבת והולכת לעבודה. ואם אינה מוצאת, זה סימן שלבעלה לא מגיע פרנסה. וסיפר, הורה בא לישיבה ואמר שיש לו משפחה גדולה, ואין לו כדי לשלם שכר לימוד על הבן. שאלו רבי הלל, הרי אם הילד היה בבית ודאי שהיה אוכל, ואוכל עולה כסף. לפחות את הסכום הזה תן לישיבה. אמר האב, זה לא דומה, ילד אחד בתוך שאר הילדים עולה פחות משלום על כל ילד בפני עצמו. אילף אותו רבי הלל בינה, הקב"ה ברא את הילד הזה, הוא נתן עבורו אפשרות קיום, אתה צריך לבחור, האם צינור השפע יעבור דרכך, או שיעבור ישירות לישיבה. כאשר מסתכלים שלא אני המפרנס, אלא הקב"ה מפרנס ואני רק עושה השתדלות, זה משנה את כל המבט על הפרנסה, היא בגדר השתדלות בלבד.

כשנפנים זאת ונפעל בדרך זו

נזכה לבשורות טובות ישועות ונחמות